

چند درصد مردم از دردهای استخوانی رنج می‌برند؟

رئیس مرکز تحقیقات روماتولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران گفت: نتایج مطالعات ما در چند شهر مختلف نشان می‌دهد بیش از ۴۰ درصد مردم از دردهای استخوانی و مفصلی شکایت دارند.

رئیس مرکز تحقیقات روماتولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران گفت: نتایج مطالعات ما در چند شهر مختلف نشان می‌دهد بیش از ۴۰ درصد مردم از دردهای استخوانی و مفصلی شکایت دارند.

دکتر احمدرضا جمشیدی در گفت و گو با ایسنا، با بیان این که مرکز تحقیقات روماتولوژی تاکنون چند فعالیت پژوهشی داشته گفت: یکی از پژوهش‌های این مرکز، بررسی میزان شیوع بیماری‌های روماتیسمی در سطح کشور بوده است. ابتدا در شهر تهران و بعدتر در چهار یا پنج نقطه کشور این مطالعات انجام شده است. این مطالعات با همکاری سازمان بهداشت جهانی و انجمن روماتولوژی آسیا و اقیانوسیه انجام شد.

وی با بیان این که بیماری‌های روماتیسمی اصولاً بیماری‌های شایعی به حساب می‌آیند، افزود: ما طی یک طرح پژوهشی از مردم تهران پرسیدیم: «آیا در یک هفته گذشته، دردهای استخوانی مفصلی داشته‌اید یا خیر؟» در این مطالعه که در سال ۸۳ انجام شده بود ۴۳ درصد مردم تهران اعلام کردند که در یک هفته گذشته دردهای استخوانی مفصلی داشته‌اند. آخرین قسمت این مطالعه در سال ۹۶ در یزد انجام شد. یافته‌های این مطالعه در شهرهای مختلف تقریباً یکسان بوده است.

پیشگیری از کمردرد با آموزش

این فوق تخصص روماتولوژی ادامه داد: بعد از تهران، در توپسرکان، زاهدان و سنندج هم این مطالعه انجام شد. نتایج همه این مطالعات نشان می‌دهد شیوع شکایت مردم از دردهای استخوانی و مفصلی بالای ۴۰ درصد است و طبیعتاً این موضوع بار مسئولیت را افزایش می‌دهد.

وی افزود: بیمارانی که دچار کمردرد هستند چندان به درمان دارویی نیاز ندارند. اگر به این افراد شیوه صحیح نشستن و ایستادن و .. آموزش داده شود، کمردرد قابل پیشگیری خواهد بود. از طرفی این بیماری‌ها هزینه بر هستند. عموماً افرادی که به این بیماری‌ها دچار می‌شوند نان آور خانواده هستند و با دردهای استخوانی مفصلی در انجام وظایف خود به عنوان نان آور خانواده دچار مشکل می‌شوند و از سوی دیگر در محیط کار خود نیز دچار مشکلاتی می‌شوند و ممکن است به محیط کار خود صدمه بزنند. اولین قدم این است که با آموزش همگانی از شیوع این دردهای استخوانی و مفصلی پیشگیری کنیم. اگر مجموع این هزینه‌های پیشگیری محاسبه شود از هزینه درمان کمتر خواهد بود.

جمشیدی درباره تاثیر آموزش افراد در درمان و پیشگیری از بیماری‌های روماتیسمی گفت: ما در یک طرح پژوهشی افرادی که دچار کمردرد بودند را به دو دسته تقسیم کردیم و برای تعدادی از آن‌ها برنامه‌های آموزشی برگزار کردیم و برای برخی دیگر نه و در نهایت متوجه شدیم آموزش در این زمینه بسیار موثر است. بنابراین اولویت اول مرکز تحقیقات روماتولوژی، انجام فعالیت‌هایی است که تاثیر آن در سطح جامعه دیده شود. ۱۵.۵ درصد مردم بالای ۱۵ سال ما آرتروز زانو دارند و درمان‌ها فقط نگهدارنده است تا بیمار دیرتر به قراردادادن پروتز در زانو برسند.

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران یکی دیگر از اولویت‌های پژوهشی این مرکز را ثبت اطلاعات بیمارانی (رجیستر کردن) آن‌ها دانست و افزود: از دو سال پیش در مرکز تحقیقات روماتولوژی، سامانه ثبت بیماری‌ها را راه اندازی کردیم و اولویت این است که سامانه ثبت بیماری‌های کشوری داشته باشیم تا اطلاعات بیمارانی سطح کشور جمع آوری شود. اکنون سامانه‌ای تحت عنوان روماتری آماده شده و حدود ۱۸ مرکز در سطح کشور به آن متصل شده‌اند و حدود ۳۰۰۰ بیمار ظرف کمتر از یک سال رجیستر شدند و بنا داریم که اگر بتوانیم این سیستم را در سطح کشور گسترش دهیم تا بتوانیم بیماری‌ها را ثبت کنیم. ثبت بیماری‌ها از نظر نظام سلامت بسیار مهم است و برای پژوهش‌های بعدی ما هم می‌تواند منبع مهمی باشد. از سوی دیگر داشتن اطلاعات به روز، در زمینه درمان بیماری‌ها موثر است.

وی ادامه داد: برخی بیماری‌های روماتیسمی، با وجود این که شیوع بالایی ندارند اما هزینه‌های زیادی دارند و زندگی

مبتلایان را به شدت تحت تاثیر قرار می دهند. بیماری های روماتیسمی برخلاف اغلب بیماری ها مزمن هستند و وقتی وارد زندگی فرد می شوند تا آخر عمر همراه وی می مانند. بیماری های روماتیسمی عمر افراد را کم می کند اما این کاهش در حدی نیست که بیمار نتواند زندگی کند.

شیوع آرتريت روماتوئيد در ايران ۰.۳۵ است

وی با بیان این که پژوهش ها نشان داده در بیماری های مکانیکی روماتیسمی، آرتروز، کمردرد، پوکی استخوان و در بیماری های التهابی آرتريت روماتوئيد شایع است، گفت: شیوع آرتريت روماتوئيد در جهان یک درصد است و در ایران این آمار ۰.۳۵ درصد است. جالب است بدانید که ما مطالعه ای در زردشتیان یزدی درباره شیوع آرتريت روماتوئيد داشتیم و از آن جایی که این افراد با هم کیشان خود ازدواج می کنند دارای نژاد آریایی خالص هستند. این مطالعه نتیجه جالبی داشت و نشان داد که شیوع آرتريت روماتوئيد در جامعه زردشتیان با درصد شیوع این بیماری در میان اروپاییان برابر است

جمشیدی شایع ترین بیماری روماتیسمی التهابی را آرتريت روماتوئيد معرفی کرد و افزود: این بیماری، تا آخر عمر همراه بیمار باقی می ماند و درمان آن طولانی مدت است. معمولا طبقات متوسط به پایین جامعه و افراد میانسال به بیماری های روماتیسمی دچار می شوند. ما گروه های تحقیقاتی در زمینه آرتريت روماتوئيد، لوپوس، اسکلرودرمی و بهجت تشکیل داده ایم. بیماری بهجت از این جهت برای ما مهم است که فقط در کشورهای در مسیر جاده ابریشم شایع است. بیماری بهجت موجب آفت دهان، آفت دستگاه تناسلی و درگیری چشمی و ضایعات پوستی می شود.

این استاد دانشگاه درباره فعالیت های مرکز تحقیقات روماتولوژی در زمینه علت شناسی بیماری ها گفت: چند سالی است که ما یک آزمایشگاه تحقیقاتی ایمونونوتیک در مرکز تحقیقات روماتولوژی راه اندازی کردیم و بر روی پاتوفیزیولوژی بیماری ها (علت شناسی) کار می کنیم. در این کار تحقیقات گسترده ای انجام دادیم و مقالات بسیاری در مجلات معتبر دنیا منتشر کردیم.

جمشیدی در ادامه، با دسته بندی کردن تحقیقات به دو دسته محسوس و نامحسوس گفت: تحقیقات محسوس به تحقیقات بالینی گفته می شود و تحقیقات نامحسوس، تحقیقاتی هستند که به شناخت بیماری ها کمک می کند. برای آرتريت روماتوئيد درمان های مختلفی وجود داشت و طی این درمان ها بیماران گاهی دچار تغییر شکل مفصل می شدند و از کار افتاده می شدند. محققان در پاتوفیزیولوژی بیماری ها فاکتوری به نام tnf آلفا را پیدا کردند که این ماده التهاب زایی بالایی دارد. اثبات این موضوع در تحقیقات پایه منجر به تولید دارویی شد که ماده tnf را مهار می کند و این دارو تا حد خوبی باعث شد که بیماری آرتريت روماتوئيد مهار شود. به همین دلیل ما تحقیقات پایه را راه اندازی کردیم و در حال حاضر، پل ارتباطی بین تحقیقات پایه و بالین ایجاد شده که می تواند در فرآیند کنترل بیماری ها در آینده موفق باشد.

ثبت ۸۰۰۰ بیمار دارای بهجت در سیستم رجیستری مرکز تحقیقات روماتولوژی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران با بیان این که در درمان بیماری بهجت صاحب سبک هستیم درباره پژوهش های مرتبط با این بیماری گفت: کارهای تحقیقاتی فراوانی درباره بیماری بهجت انجام داده ایم. ما در سامانه رجیستری مرکز تحقیقات روماتولوژی، ۸۰۰۰ بیمار بهجت داریم. بهجت بیماری ای است که با مشخصات بیماری (کرایتری) تعریف می شود و دستگاه تشخیصی ندارد. در ایران، دکتر دواچی، عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات روماتولوژی، مسئول بخش کرایتریای بهجت در آسیا و اقیانوسیه بودند. مرکز تحقیقات روماتولوژی، مطالعه ای با حضور چند کشور مثل ژاپن و اتریش انجام داد و در نتیجه آن یک کرایتریای تشخیصی جدیدی در سال ۹۵ برای این بیماری اعلام کردند که مقاله آن جزو مقالات برتر است. مطالعه دیگری هم در زمینه بیماری بهجت با پرتغال انجام شده است. از آن جایی که مرکز تحقیقات روماتولوژی دارد بیشتر شناخته می شود، فعالیت های بین المللی این مرکز هم رو به گسترش است.

این استاد دانشگاه درباره کارآزمایی های بالینی انجام شده در مرکز تحقیقات روماتولوژی گفت: کار آزمایی بالینی برخی داروها هم در مرکز تحقیقات روماتولوژی انجام شده و در این حوزه ارتباط خوبی با صنعت داریم. دو داروی مهم در بازار در خصوص درمان بیماری های روماتیسمی وجود دارد که یکی از آن ها آلتبرل و دیگری سینورا نام دارد که در درمان بیماری های آرتريت روماتوئيد، پستوریازیس پوستی و مفصلی و هم چنین در درمان برخی بیماری های نادر به کار می رود. این داروها، کلیدی در درمان بیماری های روماتیسمی بودند. پس از تولید این داروها در کارخانه ها، کارآزمایی بالینی این داروها در مرکز انجام شد و اثربخشی و عوارض آن ها مشخص شد. پس از آن، وزارت بهداشت اجازه تولید وسیع این داروها را داد و داروها در اختیار مردم قرار گرفتند.

جمشیدی افزود: یکی دیگر از داروهایی که کارآزمایی بالینی خود را در مرکز می گذرانند، دارویی برای درمان پوکی استخوان است، این کارآزمایی بالینی به صورت چندمرکزی در کشور در حال انجام است. بخش دیگری از کار تحقیقاتی در این مرکز، در زمینه شناخت علائم بیماری هاست که فعالیت ها در این زمینه انجام شده و مقالات آن منتشر شده است.